

สันติภาพสากล ๒๐๐๗ :

มนุษย์ คือ หัวใจของสันติภาพ

PEACE

ปี ค.ศ. ๒๐๐๗ ครบรอบ ๕๐ ปี ของการที่ศาสนจักรคาทอลิกได้ออกสารเพื่อแสดงความห่วงใยต่อสถานการณ์สันติภาพในโลก ทำหน้าที่ของสื่อร่วมสมัยสะท้อนปัญหาใหญ่ๆ ของโลก เริ่มตั้งแต่สมัยพระสันตะปาปา ปอล ที่ ๖ (๑๙๖๗) และต่อเนื่องมาจนถึงพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ ๑๖ สารวันสันติภาพสากลในปีนี้ ผู้นำศาสนจักรคาทอลิกทรงให้ความสำคัญต่อเรื่อง มนุษย์คือหัวใจของสันติภาพ เป็นประเด็นหลักในการไตร่ตรองถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ถูกทำลายลง อันเนื่องมาจากความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ การเมือง และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ซึ่งการละเมิดและคุกคามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ในขณะที่มนุษย์ผู้นั้นยังมีชีวิตอยู่ หรือในที่สุดชีวิตของมนุษย์ต้องจบลงจากความรุนแรง หรือสงคราม ถือว่าเป็นอุปสรรคขัดขวางอย่างยิ่งยวดต่อสันติภาพ ในสังคมโลกนี้ ไม่มีอะไรที่สำคัญไปกว่ามนุษย์ และมนุษย์เท่านั้นที่เป็นผู้สร้างสันติภาพ และผู้ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

ศักดิ์ศรีของมนุษย์ V.S. อุดมการณ์และความขัดแย้ง

ปี ค.ศ. ๒๐๐๗ ยังเป็นปีที่ ๖๒ นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง แต่โลกก็มิได้ไร้สงครามลงเลย ในทางกลับกันภูมิภาคต่างๆ ของโลก ต่างเผชิญหน้ากับสงครามน้อยใหญ่ อันเกิดจากความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องมากกว่า ๓๐ สงครามโลกปัจจุบันเทคโนโลยีระบบดิจิทัลล่อลวงเข้าไปทำลายมโนธรรมสำนึกของปัจเจกบุคคล กำลังเผชิญหน้ากับสงครามรูปแบบใหม่ ที่มีใช้สองประเทศประจันหน้า เพื่อประหัตประหารกันตามแบบสังคมออนไลน์ของยุคสงครามเย็นอีกต่อไป แต่เป็นสงครามที่เกิดขึ้นในชาติเดียวกัน จากความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ ศาสนา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ ซึ่งมีผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจอยู่เบื้องหลัง และยังพัฒนาไปเป็นการต่อสู้ในรูปแบบการก่อการร้าย ที่แพร่กระจายไปอย่างไร้พรมแดน ซึ่งพระคาร์ดินัล เรนาโต ราฟาแอล มาร์ติโน ประธานสมณกระทรวงว่าด้วยความยุติธรรมและสันติ เรียกว่าเป็นสงครามโลกครั้งที่สี่ ในศตวรรษที่ ๒๑ และคู่ขัดแย้งในสงครามก็เลือกที่จะเอาศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วยกัน (โดยเฉพาะชีวิตของพลเรือน) ไปต่อรองกับกรณีขัดแย้งที่เกิด

ศักดิ์ศรีของมนุษย์ V.S. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ทุกวันนี้ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ถูกทำร้ายโดยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และถูกชักนำให้หลงทางโดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ จนถึงวาระสุดท้าย ชีวิตมนุษย์ถูกกำหนดหรือตัดสินว่าสมควรมีชีวิตต่อไปหรือไม่ ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มากกว่าจิตสำนึกทางมนุษยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทำแท้ง การหาประโยชน์ทางธุรกิจจากตัวอ่อนมนุษย์ การใช้ร่างกายมนุษย์ในทางการค้า และการฉวยขนาด เช่นเดียวกันกับเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ ที่ทีละเล็กละน้อย ค่อยๆ หล่อหลอมกระบวนการทัศน์ของมนุษย์ให้เป็นไปในทิศทางเดียว ถ้ามมนุษย์เป็นเพียงผู้บริโภค หลงติดอยู่ในกับดักแห่งการเสพติดที่ผู้ผลิตมุ่งผลิตออกมาเพื่อผลกำไรมหาศาลรวมทั้งการใช้กลไกการโฆษณาที่ทำให้ผู้หมิงกลายเป็นวัตถุมนุษย์ละเลยที่จะใช้สติปัญญาที่พระเจ้าประทานมาเพื่อการคิดใคร่ครวญ แต่กลับเลือกที่จะให้สมองกล ทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก เป็นตัวกำหนดชีวิต และกดทับจิตวิญญาณของตนเอง

มนุษย์นิเวศน์ V.S. สันติภาพ

พระสันตะปาปา เบเนดิกต์ที่ ๑๖ ทรงประยุกต์ธรรมชาตินิเวศน์เข้ากับมนุษย์นิเวศน์ ทั้งนี้โดยความเชื่อของชาวคริสต์ มนุษย์ทุกคนมีความสัมพันธ์สามมิติ มิติที่หนึ่งนั้นชิดสนิทกับพระเจ้า / สิ่งสูงสุด มิติที่สองผสานกลมเกลียวกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และมิติที่สามสัมพันธ์แนบแน่นกับธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์ได้รับมอบหมายให้พิทักษ์รักษาธรรมชาติแวดล้อม และขณะเดียวกันก็สามารถใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า ตามสภาพอันเหมาะสม และตามความจำเป็น เพื่อการดำรงชีวิตอย่างผาสุกและสมดุลง การมองความสัมพันธ์มิติที่สาม ในกรอบสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ถือเป็นโจทย์ใหญ่ต่อสังคมปัจจุบัน การละเมิดสิทธิและการคุกคามศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างต่อเนื่องและซับซ้อน คือผลปรากฏอันขมขื่นของการที่มนุษย์ในสังคมไม่เคารพกันและกัน มนุษย์ไม่ยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความเชื่อ ต่างฝ่ายต่างถือเป็นอคติใหญ่ในการทำลายกัน เมื่อใดก็ตามที่เราไม่เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม เราก็กำลังทำลายความรับผิดชอบของภาวหน้าที่ของเราต่อภารกิจด้านทุนแห่งชีวิตของโลก เช่นเดียวกัน เมื่อใดก็ตามที่เราละเลยต่อการเอาใจใส่ การเคารพซึ่งกันและกัน และละเมิดศักดิ์ศรีและสิทธิของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โครงข่ายความสัมพันธ์ที่มีสันติภาพเป็นเป้าหมายก็แตกสลายลงเช่นกัน

สันติภาพมิใช่เพียงทางเลือกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือทัศนทำงาน แต่สันติภาพเป็นทั้งพระพรที่พระเจ้าประทานให้และเป็นภาระหน้าที่ที่มนุษย์ทุกคนต้องมีส่วนร่วมสร้างสันติภาพ มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนตัวเล็กๆ ที่สังคมมองไม่เห็นและไม่ตระหนักยอมรับ ไปจนถึงคนที่โดดเด่นทั้งรูปลักษณ์ และสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างสันติภาพ ด้วยการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สำนึกและคิดดีต่อกัน ยอมรับความแตกต่าง และปฏิบัติต่อกันบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกันว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในความเชื่อของชาวคริสต์ คริสตชนที่ได้รับการล้างบาป ถือว่าได้รับพระพรแห่งการสร้างสันติภาพจากพระเยซูคริสต์ ผู้ทรงผดุงความยุติธรรม และองค์ราชัน

แห่งสันติ เป็นหน้าที่ของคริสตชนทุกคน โดยอาศัยพระพรนี้ในการทำงานเพื่อสร้างสันติและความยุติธรรม กับทุกคนในสังคม เริ่มจากจุดที่เล็กที่สุด คือ ครอบครัว ไปสู่สังคมระดับกว้าง

สิทธิมนุษยชน V.S. ระเบียบสังคม

สารวันสันติสากล ปี ๒๐๐๗ ยังยืนยันเรื่องสิทธิมนุษยชนที่กำลังเป็นปัญหาาร่วมสมัยของสังคมโลก โดยอธิบายว่า สิทธิมนุษยชนมิใช่เป็นของเฉพาะบางคน บางกลุ่ม แต่สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตามธรรมชาติ ตั้งแต่แรกเริ่มปฏิสนธิ (หรือตามความเชื่อคริสตชน สิทธิมนุษยชนเป็นของประทานจากพระเจ้า) ดังนี้ มนุษย์แต่ละคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต สิทธิในการมีเพื่อน/มิตรสหาย มีสิทธิในการนับถือศาสนา สิทธิในการศึกษา สิทธิในการแสดงความคิดเห็น และสิทธิอื่นๆ สิทธิต่างๆ เหล่านี้ วางกรอบให้มนุษย์เราในการจัดระเบียบสังคม พระศาสนจักรถือว่าสิทธิมนุษยชนเป็นโครงข่ายที่เกี่ยวพันมนุษย์เข้าด้วยกัน เราไม่อาจจะละทิ้งคนใดคนหนึ่งแม้แต่คนเดียว และทุกรูปแบบของการเลือกปฏิบัติ และละเมิดสิทธิของมนุษย์ เป็นการทำลายระเบียบสังคม ดังที่กำลังปรากฏในระดับโลก และในประเทศไทย

‘มนุษย์คือหัวใจของสันติภาพ’

เรื่องเอกและเรื่องเดียวที่พระศาสนจักรให้ความสำคัญมาโดยตลอดระยะเวลาของการทำหน้าที่ส่งเสริมสันติภาพ คือเรื่องมนุษย์ : ศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ ทั้งนี้มนุษย์ทั้งชายและหญิง ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า มนุษย์แต่ละคนจึงมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (ปฐก. ๑:๒๗) การที่มนุษย์มีศักดิ์ศรีของมนุษย์ นั่นคือมนุษย์มิใช่เพียงแค่สิ่งของบางอย่าง แต่เป็นคนที่สามารถรู้จักตนเอง เป็นเจ้าของตนเอง ให้ตนเองได้อย่างอิสระ และยังต้องมีสัมพันธ์กับผู้อื่น อันเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างสันติภาพ เป็นมนุษย์เท่านั้นที่จะทำให้โลกมีสันติ การละเมิดใดๆ ต่อมนุษย์ คือภัยคุกคามต่อสันติภาพ และภัยคุกคามใดๆ ที่มีต่อสันติภาพ คือการละเมิดสังฆธรรมเกี่ยวกับมนุษย์ เพราะมนุษย์คือหัวใจของสันติภาพ

